

Hals

Hals by er anlagt ved indsejlingen til Limfjorden primært af militære hensyn. Byen blev købstad i 1656. Det var på et tidspunkt, hvor man dårligt kunne tale om bymæssig bebyggelse. Byen fik efterhånden en række institutioner og funktioner. Lodseri og toldvæsen gav sammen med en befolkning bestående af mere eller mindre vidtberøjede søfolk, fiskere og bønder, aktive og pensio-nerede skibskaptajner, hvalfangere og militærfolk efterhånden byen en næsten kosmopolitisk sammensætning, der også har sat sig spor i byens arkitektur, erhvervs- og foreningsliv.

På Torvet står hvalgabet, der oprindeligt var et kæbeparti fra en blåhval, som kaptajn C. Klitgaard skød i Barentshavet i 1868. I 1953 blev dette kæbeparti ødelagt ved påkørsel af en lastbil. Siden 1955 er opstillet et nyt – skænket til byen af Lars Christensen, Sandefjord i Norge.

Hals Skanse blev påbegyndt under Christian IV i 1653 og færdigbygget i 1654. Skansen har været skueplads for adskillige slag og træfninger og går for at være Danmarks største og bedst bevarede enkeltskanse.

Anlægget havde en kvadratisk grundform, fire bastioner og voldgrave. Allerede i 1657 fik skansen sin ilddåb, da Frederik III erklærede Sverige krig. Skansen havde da en besætning på 200 mand. Svenskerne angreb i oktober 1657 og indtog skansen uden besvær. Inden svenskerne trak sig tilbage i september 1658, ødelagde de skansen. Fæstningen blev nedlagt i 1848.

Kun kruddtårnet fra 1676 og tøjhuset fra 1812 er bevaret, og sidstnævnte rummer nu Hals Museum. Hals Skanse er offentligt tilgængelig.

Den første egentlige havn i Hals blev bygget i 1847. Hals Fiskerihavn blev anlagt i 1898 på et tidspunkt, hvor fiskeriet havde udviklet sig fra at være bierhverv for husmænd til at være et egentligt erhverv. I 1952 blev den nuværende havn bygget øst for den gamle, og i 1990'erne blev der bygget en jollehavn øst for havnebassinnet.

Øverst: Hals Havn i dag og nederst: Kap-sejls fra havnen i 1919.

Hals ligger godt beskyttet fra øst med store lavvandede områder langt ud i Kattegat. Ved indsejlingen blev det markante og karakteristiske Hals Barre Fyr opført i 1912.

Fra Hals er der færge tværs over Limfjorden. Der har været forskellige overfarter i området, men den nuværende færgerute er en af Danmarks nyere færgeruter, der blev indledt i 1961, da biltrafikken mellem Vendsyssel og Himmerland gjorde forbindelsen nødvendig. Det er stadig den oprindelige Hals-Egensefærge fra 1961, der sejler på ruten. Overfartstiden er 5 minutter, og der sejles uafbrudt fra tidlig morgen til sen aften, når der er passagerer. Færgen har plads til 10 personbiler og 98 personer.

Mulbjerg og Dokkedal

Mulbjerg og Lille Vildmosen geologiske historie hænger sammen, og på toppen af Mulbjerg er det fra udsigtspunkterne let at forestille sig den udvikling, der er sket med landskabet gennem mange tusinde år. Mulbjerg danner østgrænsen for Lille Vildmose, og de markante bakker ligger som en ø i det flade landskab.

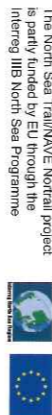
Den sydlige del af Mulbjerg ligger hen som overdrev og afgræsses af kreaturer. På toppen er der en fantastisk udsigt over Kattegat mod øst og Vildmosen mod vest. De stejle kystskrænter er nord for Dokkedal dækket af flot egeskov med en frodig bundvegetation. På de mere åbne steder kan man finde Nikkende Kobjælde og Opret Kobjælde, Blodrød Storkenæb og Smalbladet Klokke.

Dokkedal har ligget isoleret mellem de store øde moseflader og havet. Alligevel var byen i midten af 1800-årene en vigtig og aktiv by med et stort sildefiskeri. Byerne i Limfjorden og langs kysten ud for Vildmosen fik deres slideeventyr fra 1400-tallet og frem, da silden forsvandt fra Øresund. På kysten var der opført salteboder, hvor silden blev saltet, og der blev solgt fisk.

Fra byen Dokkedal skærer en dal – Støjlgabet – sig gennem Mulbjerg ud til kysten.

Neden for skrænten mellem Mulbjerg og Kattegat ligger kystforlandet med græsmarker, strandenge og små moser.

The North Sea Trail/NAVE Northrail project is partly funded by EU through the Interreg IIB North Sea Programme

Vandring i kystens kulturhistorie Strækningen Melholt - Lille Vildmose

Den første egentlige havn i Hals blev bygget i 1847. Hals Fiskerihavn blev anlagt i 1898 på et tidspunkt, hvor fiskeriet havde udviklet sig fra at være bierhverv for husmænd til at være et egentligt erhverv. I 1952 blev den nuværende havn bygget øst for den gamle, og i 1990'erne blev der bygget en jollehavn øst for havnebassinnet.

Mulbjerg og Dokkedal

Mulbjerg og Lille Vildmosen geologiske historie hænger sammen, og på toppen af Mulbjerg er det fra udsigtspunkterne let at forestille sig den udvikling, der er sket med landskabet gennem mange tusinde år. Mulbjerg danner østgrænsen for Lille Vildmose, og de markante bakker ligger som en ø i det flade landskab.

Den sydlige del af Mulbjerg ligger hen som overdrev og afgræsses af kreaturer. På toppen er der en fantastisk udsigt over Kattegat mod øst og Vildmosen mod vest. De stejle kystskrænter er nord for Dokkedal dækket af flot egeskov med en frodig bundvegetation. På de mere åbne steder kan man finde Nikkende Kobjælde og Opret Kobjælde, Blodrød Storkenæb og Smalbladet Klokke.

Dokkedal har ligget isoleret mellem de store øde moseflader og havet. Alligevel var byen i midten af 1800-årene en vigtig og aktiv by med et stort sildefiskeri. Byerne i Limfjorden og langs kysten ud for Vildmosen fik deres slideeventyr fra 1400-tallet og frem, da silden forsvandt fra Øresund. På kysten var der opført salteboder, hvor silden blev saltet, og der blev solgt fisk.

Fra byen Dokkedal skærer en dal – Støjlgabet – sig gennem Mulbjerg ud til kysten.

Neden for skrænten mellem Mulbjerg og Kattegat ligger kystforlandet med græsmarker, strandenge og små moser.

Niels Bohrs Vej 30 - 9220 Aalborg Øst - Tlf. 9635 1000 - www.rn.dk

REGION NORDJYLLAND

www.northseatrail.org

I Vendsyssel, Himmerland og Thy er det amterne, Skov- og Naturskyrrelsen og Midt-Nord Turisme, som har stået for etableringen af Nordsøstien i et tæt samarbejde med kommunerne, museerne, de lokale arkiver og de organisationer, der repræsenterer landbrug, natur, friluftsliv, turisme samt ikke mindst de lokale lodsejere. Projektet er delvist finansieret af EU gennem Interreg-IIB programmet for Nordsøen, der har som mål at fremme en bæredygtig udvikling og forvaltning af miljø, naturressourcer og kulturarv.

Samarbejde og finansiering

I Danmark er vandreruten på ca. 1.500 km. Fra Tyskland gennem Sønderjylland og Vestjylland følger den de gamle

driveveje. Ved Agger og frem til Skagen går den langs Vestkysten, derefter ned langs Kattegats "milde kyst" og ud på Djursland. Herfra er der færgeforbindelse til Sjællands Odde, hvor ruten fortsætter gennem det vestlige og sydlige Sjælland til Møn. I det nordlige Jylland er der udgivet folder for de enkelte delstrækninger af Nordsøstien. Denne folder er en del af den samlede serie og dækker strækningen fra Melholt til Lille Vildmose, som er 32 km lang.

North Sea Trail - international vandrerute

Nordsøstien er en del af North Sea Trail og NAVÉ Northrail-projektet, hvor

målet er at etablere vandreruter på gamle historiske spor rundt om hele Nordsøen. 26 regioner fra Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, Holland, England og Skotland medvirker i projektet, hvor redningsvejle, kirkestier, kongeveje, driveveje og sejlruter er kædet sammen med natur- og kulturhistoriske seværdigheder.

North Sea Trail er mere end en vandrerute. Man kan lade sig inspirere til at lave egne ture ved hjælp af hjemmesiden www.northseatrail.org. Her kan man også finde beskrivelser af myter og historier eller den kultur, vi har til fælles omkring Nordsøen.

Vandrere, turister og lokale får nu mulighed for at opleve de unikke kystlandskaber, og hvordan livet har formet sig rundt om Nordsøen.

North Sea Trail har en samlet længde på 5.000 km og er overalt skiltet med et svunget "N" med form som en bølge. Stien følger fortrinsvis eksisterende mark- og skovveje, stier og biveje i det åbne land. Nogle steder er der trampestier, der følger terræn, skal eller læhegn. Der føjes hele tiden nye strækninger til, og mere detaljeret information om de enkelte dele af ruten kan findes på www.northseatrail.org

Publikums færdsel

Hunde skal føres i snor. Nogle få steder er hunde ikke tilladt, f. skilting. På enkelte dage kan strækninger være lukket på grund af jagt, skilting herom skal respekteres og alternative ruter findes. Ligeledes skal kørsel i forbindelse med mark- og skovarbejde respekteres.

Telte må kun opstilles på særligt indrettede primitive lejrplasser eller i de statskove, hvor fri teltning er tilladt, se www.sns.dk. Biltæanding er kun tilladt på særligt indrettede biltpladser. Rygning på naturarealer er ikke tilladt i perioden 1/3-31/10.

Hvis man vælger at forlade vandrestien, gælder naturbeskyttelseslovens almindelige regler for færdsel og ophold.

Tog hensyn til de mennesker, der ejer og lever af naturen.

- Afld må naturligvis ikke smides i naturen.
- At færdsel sker på eget ansvar.

1 Hou. Opsåder omkring et gammelt fiskeløje. I dag er Hou en by med omkring 1.000 indbyggere. De fleste fiskerfartøjer er afløst af lystbåde, og havnen ligger mellem gode strande. Der er flere gode spisesteder og gallerier i byen.

2 Præstens Plantage. Offentligt opholdsareal med toiletter og direkte adgang til havet.

3 Hals. Kong Frederik III havde store planer med byen som fæstningsby. Der blev opført faldstød, og i 1656 fik byen købstadsrettigheder. Hals Skanse fungerede i sin nuværende form fra 1654-1812. De små hyggelige gader og havnemiljøet er et besøg værd. På torvet findes byens vortegn - de fem møter høje kæber fra en blåhval.

L I M F J O R D E N

Signaturforklaring:

- Nordstien
 - National eller regional cykeltur
 - Turistinformation
 - Vandertelt
 - Campingsplads
 - Primitiv lejrplass
 - Kof/hotel med overnatning
 - Spisested
 - Parkerings-/køseplads
 - Fugle-/udsigtstår
 - Dagligvarebutik
 - Kosk
 - Kirke
- Få mere at vide om denne lokalitet på www.northsearail.org

Målestok: 1 : 70.000
0 m 1 2 3 4 km

© Kart- og Matrikelstyrelsen 1992/MD.86.1029

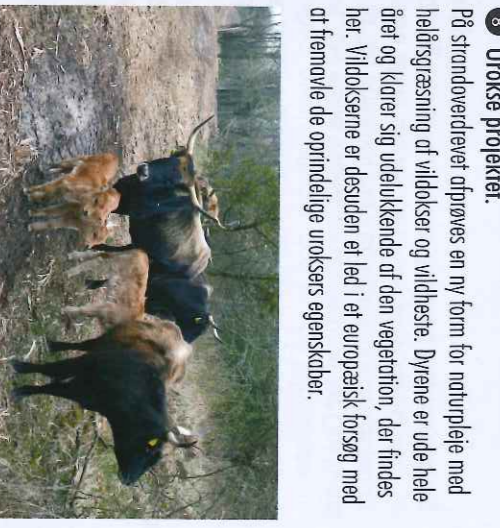
4 Høstemark Skov og Mose. Skoven domineres af naturskov og har i århundreder været græsningsskov med løsgående kreaturer og tamsvin. Siden indhegningen i 1933 har kondyrenes græsning opretholdt de åbne stletter og skabt unikke forhold for et varieret dyre- og planteliv. Høstemark Mose er den nordøstligste rest af den oprindelige højmoser, der udgjorde Lille Vildmose. En stor del af Høstemark Skov og Mose er indhegnet af hensyn til naturen, og det er kun muligt at besøge området på guidede ture.

5 Mulbjerg. Fredet område med en flot udsigt over Kattegat og Lille Vildmose. I stenalderen lå Mulbjerg, som en ø omgivet af vand til alle sider. Om sommeren er der gode muligheder for en svalede dukkert i havet. De stjele østskæzænter fra parkeringspladsen og mod nord er dækket af flot egeskov.

7 Lille Vildmose Centre. I 2006 åbnede et nyt natur- og kulturhistorisk formidlingscenter med udstillinger, eksperimentarium m.m.

8 Uroksø projektet. På strandoverdrevet afprøves en ny form for naturpleje med helliggræsning af vilddokser og vildeste. Dyrene er ude hele året og klarer sig udelukkende af den vegetation, der findes her. Vilddokserne er desuden et led i et europærisk forsøg med at fremovle de oprindelige uroksers egenskaber.